

Vaste commissie voor Veiligheid en Justitie

Betreft

Bijdrage Bits of Freedom voor rondetafelgesprek horizontale privacy

Amsterdam

8 oktober 2017

Privacy is een onvervreemdbaar onderdeel van vrijheid. Voor Bits of Freedom is het dan ook essentieel dat we in Nederland in alle vrijheid zelf kunnen kiezen informatie wel of niet te delen en de kring te bepalen waarin dat plaatsvindt.

De problemen die door de organisator van deze hoorzitting zijn geschetst worden door Bits of Freedom gedeeld. De vraag is dan vervolgens hoe deze problematiek het beste geadresseerd kan worden. Bits of Freedom heeft daar drie suggesties voor. Ten eerste moet de bestaande regelgeving daadwerkelijk benut worden. Daarnaast moet de drempel om naar de rechter te stappen worden verlaagd. Tot slot kan de techniek een waardevolle oplossing bieden.

1. Benut de bestaande regels

Bits of Freedom adviseert om eerst de al bestaande regelgeving ten volle te benutten. De praktijk loopt namelijk niet in de pas met de regelgeving.

Er is al veel wetgeving voor privacyschendingen, zowel in strafbaarstellingen als handhavingsmechanismen. Als een burger slachtoffer is van een horizontale privacyschending, dan is dat veelal strafbaar. Het blijkt helaas in de praktijk vaak dat uitvoering en handhaving achterloopt op regelgeving, niet in de laatste plaats door gebrek aan capaciteit bij opsporingsdiensten.

Het mag niet zo zijn dat iemand, die zich op dat moment al in een uiterst kwetsbare positie bevindt, ook nog eens wordt gedwongen zelf zijn of haar recht te halen omdat de politie niets doet. De handvatten zijn er namelijk wel. Daarom moet de capaciteit, kennis en kunde bij de opsporingsinstanties worden vergroot. Daarmee zal de bereidwilligheid om op te treden worden vergroot.

De burger kan dan het vertrouwen hebben om zich tot de politie te wenden in de wetenschap dat die ook snel zal optreden. Hier is een wereld te winnen. Hier ligt dan ook een opdracht voor de nieuwe minister van Veiligheid en Justitie.

2. Faciliteer een eventuele rechtsgang

In het uitzonderlijke geval dat een burger toch zelf zijn recht zal moeten halen bij de civiele rechter, dan is het belangrijk dat die burger daarin wordt gefaciliteerd. Dat betekent dat een rechtsgang laagdrempelig moet zijn. Op dit moment is een civiele procedure voeren zeer kostbaar en tijdrovend voor de gemiddelde burger. Dit vormt een veel te hoge barrière om schendingen bij de rechter aan te pakken.

Een vergelijkbare constructie als de ex parte procedure bij een inbreuk op een intellectueel eigendomsrecht lijkt waardevol. Het doet vreemd aan dat een belangenorganisatie als BREIN veelvuldig ex parte verboden kan verkrijgen om bijvoorbeeld een maker van ondertitels aan te pakken, maar dat een persoon wiens naaktfoto's door iemand worden verspreid, die middelen niet in mag zetten.

Hier past wel een kanttekening. Veel schendingen bestaan uit materiaal dat ergens opgeslagen is. Dat materiaal wordt vaak niet bij de schender zelf gehost, maar bij een externe partij. Als er dan een, met ex parte vergelijkbare, procedure voor onmiskenbare privacyschendingen wordt gecreëerd, dan moet dat niet direct betekenen dat die externe partij zich niet meer kan verweren.

3. Pak het probleem aan, niet het symptoom

Techniek kan privacyondermijnend werken, maar ook privacybevorderend. Bits of Freedom adviseert privacybevorderende innovaties te stimuleren. Veel (nieuwe) apparaten leggen niet alleen gegevens vast van de gebruiker, maar ook van anderen. Dat was altijd al zo, maar de hoeveelheid en de schaal waarop die gegevens kunnen worden verspreid is nu van een totaal ander niveau.

Het is dan ook belangrijk dat producten zo worden ontwikkeld dat er niet alleen privacy-by-design voor de gebruiker ten opzichte van de fabrikant is, maar ook ten opzichte van anderen dan de gebruiker; diens (onwetende) omgeving dus.

Dat betekent dat er scherp moet worden gekeken naar het verzamelen van gegevens (waaronder beelden) die zonder instemming worden vastgelegd. De techniek zal zich zo ontwikkelen dat er automatische (gezichts)herkenning zal plaatsvinden. Dan moet het ook mogelijk worden om automatisch te anonimiseren. Neem bijvoorbeeld apparaten als Google Glass: het zou veel schendingen schelen als vastgelegde gezichten van personen automatisch geanonimiseerd worden, zoals ook bij Google Street View gebeurt.